

Ösby gård, etta på WinPig-toppen 2013

"Visst sporrar det till

Fokus på foder och genomtänkt hygien är enligt Jonas Önerstahl receptet som tagit Ösby gård till en förstaplacering på WinPig-toppen för slaktgrisar 2013.

– Fast egentligen gör vi inget märkvärdigt, kommenterar pristagaren ödmjukt.

EMMA SONESSON

Grisföretagaren

Nordöst om Eskilstuna, vackert inbäddad i det sörmländska landskapet ligger Ösby gård. Där driver Jonas Önerstahl företaget Önerstahl Smågris AB som toppar WinPig-listan för slaktgrisar 2013. Men som företagsnamnet antyder började man en gång i tiden med smågrisuppfödning.

– Pappa började med grisar 1968, och 1991 när jag tog över byggdes ett nytt suggstall, berättar Jonas.

Därefter har det investerats i jämn takt och företagets grisuppfödning består nu av 1 700 slaktgrisplatser och man tar emot 48 sugor från Mycklinge suggring för grisning var åttonde vecka. Den snabbräknande inser att det saknas smågrisar för att produktionen ska vara helintegrerad.

– Vi har mellangårdsavtal med en annan satellit i sugringen på de smågrisar som saknas, berättar Jonas.

DÅLIGT GRISÅR BLEV DROPPEN

Jonas är ytterst ödmjuk och har svårt att sätta fingret på varför just Önerstahl Smågris toppar WinPig-listan. Efter en stunds funderande framhåller han ändå, märkligt nog, det dåliga grisåret 2011 som en av de avgörande faktorerna.

– När jag 2011 insåg att jag var på väg att gå back med en miljon så satte jag mig ner och

Fakta

WinPig-resultat för Ösby Gård 2013

- Daglig tillväxt, 972 g/dag
- Foderförbrukning, 22,95 MJ NE/kg tillväxt
- Klassning, 58,9 i kött-%
- Dödlighet 1,0 %

Rangering till topplistan görs efter en sammanvägning och ekonomisk viktning av resultatmåten tillväxt, foderförbrukning, klassning och dödlighet.

räknade efter. Då hade jag tjänat 30 000 kronor totalt sett sedan 1991. Revisorn sa att jag var tvungen att göra något åt foderkostnaden, förklarar Jonas.

Jonas hade viss erfarenhet av alternativa fodermedel i form av mjölk, och strax efter samtalet med revisorn dök det upp en möjlighet att börja med bröd och deg.

– Jag bestämde mig för att satsa och hoppa på erbjudandet. I och med det blev jag tvingad till att sätta totalfokus på foder. Det har betytt mycket, menar Jonas.

Suggorna utfodras numera med spannmål, mjölk, drank, soja och premix. Slaktgrisarna får bröd, deg, rapsmjöl, drank, spannmål och premix. Två gånger i veckan tillreds blandningen med bröd, deg och mjölk i en särskild grop med kraftfull omrörare.

Jonas själv är den som sköter foderhanteringen, underhållet och växtodlingen. De dagliga rutinerna i stallarna sköts av Merja Vaino och Linda Jonsson.

Önerstahl Smågris fick, som så många andra, sina kontrakt med slakteriet uppsagda i vintras.

– Visst blev man först lite orolig. Men det tjänar ju inget till att oroa sig i förebyggande syfte, det försöker jag låta bli, säger Jonas.

FOTO: KATARINA JOHNSON

Man har en tuff foderkurva till slaktgrisarna, så tuff att man aldrig plussar på den.

– Två till tre timmar efter utfodring går vi foderronden och kollar vilka som inte ätit upp. De boxarna drar vi ner på, berättar Jonas.

KEMI GER HYGIEN

En annan viktig del i framgångsen är minutiöst skött hygien.

– När vi bytte suggring 2008, sektionerade vi stallarna och tänkte igenom djurflödena noggrant. Vi byter även kläder och stövlar mellan olika ålderskategorier av grisar, berättar Jonas.

Man använder sedan 2007

systemet BW+ för utfodring. Det innebär att det står vatten istället för foder i foderledningarna mellan utfodringarna. Tidigare spolades vattnet ut i gödselbrunnen var tredje dag, men det gjorde att gödselbrunnen blev full alltför snabbt. Nu använder man sig av ANK Anolyt i vattnet och behöver inte tömma ledningarna längre.

ANK Anolyt är kemiskt sett hypoklorsyra som lär ha bakteriedödande effekt. Syran tillverkas på gården i en speciell apparat. Insatsmedel till apparaten är salt, vatten och el. ANK Anolyt tillförs även grisarnas dricksvatten via en

att fortsätta"

Bröd och deg lagras i en plansilo och tippas med lastmaskin ner i en blandarbehållare där det blandas med mjölk och fodersyra. Fodersyran är en mix av fyra olika syror.

– Tidigare använde vi ingen syra men då kunde det hända att det jäste över och rann ända ner till vägen. Man tröttnar rätt fort på att städa gårdsplan, konstaterar Jonas.

I tillväxtavdelningarna bytte man tygen i tillufts-kanalerna 2008, vilket har förbättrat lunghälsan och prestationsförmågan hos grisarna avsevärt.

Fakta

Önnerstahl Smågris AB

Drivs av: Jonas Önnerstahl

Anställda: Merja Vaino och Linda

Jonsson

Antal grisar: 1 700 slaktgrisplatser,

hyr in 48 poolsuggor var åttonde vecka

Växtodling: Brukar cirka 150 hektar åker

Grisarna är treraskorsningar med Hampshire som faderras.

– Märkligt nog klassar de sig bättre ju tyngre de blir, berättar Jonas.

doserare på den ingående vattenledningen.

STABIL PRODUKTION

Ösby gård var med på PigWin-listan redan 2011, då på en tiondeplats. Sedan dess har produktionen rullat på stadigt.

– Jag tror egentligen att grisarna växte som allra bäst 2012, men då hamnade vi utanför listan. 2013 var det mer störningar med överstående grisar och så, kommenterar Jonas.

I lunchrummet sitter även ett diplom som säger att Önnerstahl smågris var nominerad till "Årets leverantör" hos SLS 2012. Jonas framhåller att

utmärkelserna faktiskt betyder en hel del mentalt.

– Visst sporrar det till att fortsätta, menar han.

Jonas presterar uppenbarligen på topp och kräver detsamma av sitt kontaktnät.

– Om det så gäller fodersäljare eller hantverkare så vill jag ha back-up när jag behöver det. Den här verksamheten tål inte stillstånd, säger Jonas och berömmar i samma andetag elektrikern som han fick telefonsupport av klockan fyra på natten härförliden.

BYGGER SUGGSTALL?

Inför framtiden är Jonas splitt-rad. Det har funnits tankar på

att lägga ner och 2006 bjöd han ut verksamheten för arrende till grannar och en anställd. Ingen nappade.

– Det slutade med att vi byggde istället, berättar Jonas, som menar att det måste vända på allvar för svensk griskäring nu om den ska finnas kvar i framtiden.

– Vänder det inte nu så vänder det aldrig, menar han.

Trots att det känns tungt ibland så har verksamheten ändå rullat på, och till och med växt och utvecklats med jämna mellanrum.

– Det bär ju emot att sälja en släktgård, konstaterar Jonas.

Nuförtiden visar dessutom Jonas son, som är 21 år gammal, alltmer intresse för gården, vilket peppar Jonas att hålla ångan uppe.

– Vi brukar ju bygga något här på gården ungefär vart tredje år. I år bygger vi om torken. Om tre år kanske vi bygger det där suggstallet som saknas för att bli helintegrerad, konstaterar Jonas med ett underfundigt leende.